

अभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

abhiyanweekly40@gmail.com

वर्ष : ३८ / अंक : १ / २०७७ असो २ गते शुक्रबार / 18 Sep., 2020 / मूल्य रु. ९०/-

पूर्वप्रधानन्यायाधीश सिंहको
निधनमा पूर्वराजाद्वारा दुःख व्यक्त

सर्वोच्च अदालतको पूर्व प्रधानन्यायाधीश अनिस्ट्रुप्रसाद सिंहको निधनमा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र वीर विक्रम शाहले दुखः व्यक्त गरेका छन् । उनले सर्वोच्च सिंहको आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै शोकसन्ताप परिवारमा समावेदना प्रकट गरेका छन् । पूर्वप्रधानन्यायाधीश सिंहको १०१ वर्षको उमेरमा बत्तीसपुतलीस्थित निवासमा भदौ ३० गते निधन भएको थियो ।

१९७६ सालमा जन्मिएका सिंह २०१३ सालदेखि २०१६ सालसम्म प्रधान न्यायाधीश थिए । उनी मुलुककै दोस्रो >>> बाँकी ८ पेजला

तागीलाई www.abhiyanonline.com.np ला पाइ पढ्न सकिन्छ ।

साल्ट ट्रेडिङले बचायो कृषकहरूलाई

काठमाडौं । साल्ट ट्रेडिङले कर्पोरेशनले आफ्नो ५७ वर्ष कार्यकाल पुरा गरी २७ गते देखि ५८ ओ वर्षमा प्रवेश गरेको छ । २०२० माद्र २७ गते केही निजी क्षेत्रका व्यापारीहरू मिलेर साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशनको स्थापना गरेका थिए । २०२० सालमै ३ पि अर्थात पब्लिक प्राइभेट पार्टनरसिप अन्तर्गत गठन गरिएको साल्टमा सरकारको २२ प्रतिशत शेयर रहेको छ । प्रत्येक वर्ष साल्टले भाद्र २७ गते आफ्नो वार्षिक उत्सव मनाउँदै आएको भएपनि यसपतक भने सरकारले निषेधाज्ञा जारी राखेको र सम्मेलन गर्न सरकारले प्रतिबन्ध लगाएको हुनाले साल्टले आफ्नो वार्षिक उत्सव मनाउन सकेन । साल्टकै उपल्लो तह र सबै कर्मचारीहरू भेला भर ५८ अंग वार्षिकोत्सव सामान्य रूपमा मनाएका थिए ।

>>> बाँकी ८ पेजला

गंगामाया अधिकारी वीरको भूत बंगालमा

काठमाडौं । उत्तरी छिमेकी मुलुक चीनबाट फैलिएको कोरोना भाइरस (कोमिड ९१) ले गर्दा विश्व नै आतकित बनिरहेको बेला सरकारले राजधानीको मुदुमा रहेको वीर अस्पताललाई कोमिड अस्पताल बनाउने भन्दै त्यहाँ रहेका विरामीहरूलाई अन्यत्रै सारेपनि भाफ्दै ९ वर्षदेखि वीर अस्पतालमा बस्दै आएकी गंगामाया अधिकारीलाई भने वेवास्ता गर्दै वीर अस्पतालमै छोडेको छ । कोरोना संक्रमित बाहेका अन्य विरामीहरूलाई अन्यत्रै सार्ने व्यवस्था अस्पताल प्रशासनले गरेपनि गंगामाया अधिकारीलाई भने वीरमै छाडेको छ । माओवादी द्वन्द्वका बेला आफ्ना कान्छा छोरा कृष्ण >>> बाँकी ८ पेजला

विचौलियाहरूले नियुक्ति पाएकै छन्, घिसिङ आउट

काठमाडौं । गएको प्रतिनिधिसभा, प्रदेशसभा र स्थानीय तहको निर्वाचनमा जनतालाई आशासनका फोस्टा नारा दिएर सत्तामा पुगेको नेपाल कम्प्युनिट पार्टी नेतृत्वको सरकारले पछिलो समयमा जनचाहानानुसारको काम गर्नुको बदला उल्लो काम गर्दै आएको छ । केपी ओली नेतृत्वको नेकपाको सरकारले नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङको पदावधि थपेन । नेपाली जनताले १८ घण्टाको लोडसेडिङ भोगिरहेको अवस्थामा त्यसलाई चिरै उनी उज्यालोका नायक बन्न सफल भए । अर्थात लोडसेडिङबाट मुलुकलाई मुक्त गराए । छोटो समयमै मुलुकलाई लोडसेडिङबाट मुक्त गराएपछि उनी नेपाली जनतामा उज्यालोका नायक मात्र बनेन् र तुलो घाटामा गएको विद्युत प्राधिकरणलाई ११ अर्बमन्दा बडी फाइदामा लगे ।

>>> बाँकी ८ पेजला

ठुला भ्रष्टाचारीलाई 'विलन चीट' दिँदै अरितयार

काठमाडौं । भ्रष्टाचारलाई न्यूनीकरण र नियन्त्रण गर्न गठन गरिएको सम्बेदनिक आयोग अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग यतिबेला वर्चाको शिखरमा पुगेको छ । यति बेला आयोगका दुईखाले प्रतिका बारेमा चर्चा चलेको छ । एउटा दो गर्नुपर्ने गतिला कामहरू नगरी यो संस्थाले आफ्नो सम्बेदनिक र कानुनी दायित्वबाट च्युट हुँदै गएको छ भने सत्तासिनहस्ताट हुने गरेका आर्थिक मनपरीतान्त्र अखित्यारकै कारण बढ्दै गएको छ । अर्को भनेको केही गरेको देखाउनको लागि मुद्दाको संख्या बढाउने गरी सानातिना कर्मचारीहरूको तेशलाई ठुले मुद्दा बनाउने अखित्यारको रणनीति कति घातक हुँच भन्ने ज्ञान समेत नभएका अखित्यारका प्रमुख आयुक्त र आयुक्तहरूको निर्णयकै कारण एक हजार घुस लिएको आरोपमा ४१ दिनसम्म अखित्यारको

राप्रपामा हलो अड्क्यो

राप्रपामो एकीकरण र स्थानाको धार्मी काठमाडौं । फेरि पनि राप्रपामा त्रय नेता कमल थापा, डा.प्रकाशचन्द्र लोहीनी र पशुपति शमशेर राणालीच वार्ता भएको छ । एकीकृत हुन निर्वाचन आयोगमा जाने साइट अर्भे निर्सकेको छैन, तीन नेतालीच समयमा समाधान गर्ने वार्ता भइरहेको छ र वार्ता सकारात्मक भइरहेको सन्देश प्रवाह गरिएको छ ।

>>> बाँकी ८ पेजला

थुनामा राखेका तत्कालिन मालपोत कार्यालयका खरिदार रामहरि सुवेदीले ज्यान गुमाउन बाध्य भए । ती कर्मचारीले आत्महत्या गरेको १० महिनापछि विशेष अदालतले उनी निर्दोष रहेको भन्दै मृतक सुवेदीलाई सफाई दिएको छ । यस

>>> बाँकी ८ पेजला

पूर्वप्रधानन्यायाधीश सिंहको
निधनमा पूर्वराजाद्वारा दुःख व्यक्त

सर्वोच्च अदालतको पूर्व प्रधानन्यायाधीश सिंहको निधनमा पूर्वराजा ज्ञानेन्द्र वीर विक्रम शाहले दुखः व्यक्त गरेका छन् । उनले सर्वोच्च सिंहको आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै शोकसन्ताप परिवारमा समावेदना प्रकट गरेका छन् । पूर्वप्रधानन्यायाधीश सिंहको १०१ वर्षको उमेरमा बत्तीसपुतलीस्थित निवासमा भदौ ३० गते निधन भएको थियो ।

१९७६ सालमा जन्मिएका सिंह २०१३ सालदेखि २०१६ सालसम्म प्रधान न्यायाधीश थिए । उनी मुलुककै दोस्रो >>> बाँकी ८ पेजला

तागीलाई www.abhiyanonline.com.np ला पाइ पढ्न सकिन्छ ।

व्यवस्था गरिएपनि चुनावमा पराजित भएका व्यतिलाई राजनीतिक दलले निर्णय गरेको छ । यदि साँच्चिकै संविधानमा लेखिएजस्तै जनता सार्वभौमसत्ता सम्पन्न हुन भने सार्वभौमसत्ता सम्पन्न जनताले गरेको निर्णय नै सर्वोच्च

>>> बाँकी ८ पेजला

**prabhu
GOODLUCK SAVING**
“पढ्दै कमाउँदै”

STUDENTS
BE SMART
WITH
SMART INVESTMENT

Bonus of Rs.100
with New Account

SPECIAL OFFER

- Free DEMAT Account and MeroShare
- Free eBanking, Mobile Banking & Debit Card
- Free ABBS charge and many more....

prabhu BANK

Toll Free No.: 16600107777
www.prabhubank.com

Prabhu Building, Babarmahal, Post Box no.: 19441
Phone: +977 1 4788500, Fax: +977 1 4780588, E-mail: info@prabhubank.com

Conditions Apply*

The construct of China's national security strategy

Inam Ul Haque

Most war colleges teach a national security pyramid, wherein the 'National Purpose or Aim' occupies the top of the pyramid as the *raison d'être* of a nation. Below this are 'national interests' which can be core/vital, important and supplementary or peripheral. These interests give birth to various national policies and policies to respective strategies. For example, national security/defence policy would lead to national security strategy (NSS) and military strategy (MS), and from MS various service strategies would flow.

We discussed the "The Paradox of China's Grand Strategy," in this space on September 3, 2020, dilating upon China's national interests and shaping of its grand strategy. Different countries take different approaches in formulating respective NSS. The US adopts an approach similar to 'concentric circles', wherein the president and the NS staff remain at the decision-making core. Other circles include public, media, Congress, etc. with influence decreasing as you move away from the core. Under the Goldwater Nichols Act 1986, the US government issues a NSS every four years. Other models include the 'elite model' and 'system-analysis approach'.

The Chinese NSS bears more colours of peacetime, fusing with other aspects like physical or population security, cultural security, economic security, political/ ideological security,

science and technology security, information and media security and environmental security, etc. In military construction, China aims to convert defence potential into capability and in force employment, it emphasises readiness and deterrence. The Chinese model is encompassing to the point of cultural xenophobia and ideological obsession. The Chinese model is based upon the binary of opposites — Yin-Yang. In the Yin-Yang, there is a white half with a dark circle and a dark half containing a white circle. In ancient Chinese philosophy, this concept reflects dualism, when apparently opposite forces actually complement each other. Such forces remain interconnected and interdependent in the physical world.

China embraces this duality in the universality of 'contradictions'. Chairman Mao's classic, *On Contradiction* (1937), takes upon this dialectic, dividing contradictions into 'principal' and 'primary' categories. China takes the 'materialistic-dialectic' methods of Karl Marx to resolving these contradictions, such as whole versus part, present versus future, capability versus potential, need versus possibility, standing versus reserve force, peace versus war and maintenance versus development, etc. China's NSS has gone through distinct phases of transformation according to Chinese literature. The "One-side-Leaning" strategy of 1950s and 60s was adopted by Chairman Mao after founding the PRC. China opted for the Soviet camp against the US-led 'imperialist' camp, once rebuffed by the Truman Administration.

USSR provided the crucial aid that enabled the CCP to overthrow the Kuomintang forces; expel other imperial forces and complete Chinese independence; and resist US aggression and aid Korea. USSR helped revitalise Chinese economy through industrialisation, beginning the famous '156 foreign-aided construction projects'. The Chinese, however, were careful enough not to become a Soviet satellite, like the Eastern European countries.

The second stage is referred by China as "the Double-Anti" strategy, when China had to meander carefully through the hostility of both — the US and the USSR — during the 1960s. Sino-Soviet split had severe economic repercussions for PRC. The Soviet Communist Party exposed the 'Stalin Problem' during its 20th National Congress in 1956, when party secretary Nikita Khrushchev, in his "Secret Speech", denounced Stalin's personality cult and dictatorship. Consequently, Mao labelled USSR a "revisionist" power in league with the imperialists (US) to dominate the world. The breakup with the Soviet Union was unavoidable as China had rebuffed Soviet demand for Sino-Soviet joint fleet and establishing long-wave propaganda radio stations on mainland. The USSR was also unhappy about China shelling the Kuomintang-held Jinmin and Mazu islands. It asked China to allow Taiwan to be independent temporarily. It also rescinded agreements and contracts withdrawing all experts from China.

The USSR did visibly side with and aided India in 'nibbling Chinese

territory' in the 1960s, pressurising China to make concessions to the Indian territorial demands. It also secretly supported India to escalate the border dispute, deploying more than a million troops on the Sino-Soviet border.

Consequently, Chairman Mao re-oriented China towards Asia, Africa and Latin America, improving relations with Japan and Western Europe.

The third stage is termed as "the Three-Worlds Strategy" of the early 1970s. Imminent collapse in the Soviet camp, weakening of the US in the imperialist camp and the rise of Third World countries led to 'non-alignment' against prevalent bipolar construct of international order. The 'contradictions' of bipolarity for world hegemony was considered inimical to the developing nations. So in 1974, while meeting the Zambian president, Mao mapped out the "Three-Worlds Strategy" labelling the US and USSR as the First World; middle-tier Japan, Europe and Canada as the Second World; and China and others as the populous Third World. He considered the US-Soviet détente aimed at oppressing and exploiting the Third World, and called for it to be resisted. In his reckoning, the conflict between the hegemonic rich and powerful and the poor Third World was the 'main contradiction' of the world.

Then comes the "One-Line-One-Large-Area" construct of the late 1970s and 80s. The rise in Soviet power at the cost of a subdued US, post-Vietnam war, led to the Sino-US rapprochement. This broke the 20-years long deadlock in bilateral relations. China assumed its seat

in the UN. Sino-US strategic cooperation involved joint defence of Soviet threats. One-Line-One-Large-Area — according to China — entailed strengthening unity with developing nations and better relations with the Second World and the US. The double-pincer strategy relieved pressure on China from both superpowers, turning the tables on the USSR. The bonhomie with the US ended with the events of Tiananmen Square in 1989.

Since the 1990s, Chinese strategic construct involves "Go Out Policy" or 'Zōuchūqū Zhānlüè,' encouraging its enterprises to invest overseas, shunning conflict. Flush with money, PRC feels its envisaged 'harmonious world' is possible through a 'peaceful rise' of the Chinese dragon that helps developing economies through projects like OBOR (with CPEC as its flagship project). When fully operationalised, the OBOR would cover most of the developing world and some parts of Europe. In the '4R' grand strategic construct; revolution (1949–1977), recovery (1978–1989), and rising (1990–2003), the "Go Out Policy" fits within the 'rejuvenation' (2004–present) phase.

China's NSS today constitutes continued economic/military construction, reunification with the motherland; working for a balanced multipolar world order; international cooperation to oppose hegemony; improving ties with the West; exploring newer markets; and keeping a stable regional environment. Conflict whether with India or the US is ostensibly ruled out, without compromising readiness.

Life of a transgender person: a trail of pain

Adeela Khan

Another transgender, Shakeel alias Gul Panra, was shot dead on Wednesday in Peshawar after she had finished her performance in a wedding ceremony and was about the leave for her home. Why was she targeted? The killer probably knew that the life of a transgender person hardly carries any value and no one will be willing to pursue this murder — neither her family nor the state. The life of a transgender person is a trail of unimaginable and continuous pain.

Disowned and abandoned from the very first day of life, mocked, ridiculed and mistreated throughout the life, it is the sum total of life of a transgender person. Call them by any name — Khawja Sara, Hijra, Mukhannas, eunuchs, transgender, transsexuals or transvestites — whatever may be the nomenclature, origin, caste and clan, the trial remains the same. The society seems to have closed its doors to this unfortunate segment of society. Admit it or not, our heads are hung in shame when a transgender is born in a house. We feel embarrassed when a transgender knocks the window of a car with his crude and not-so-decent comments. We all try to hide ourselves at a sight of a transgender standing on some deserted road waiting for 'unknown reasons'. We feel highly ashamed when any transgender claims his/her lineage from the noble families. Confess it or not, we have abandoned our children to the mercies of fate, to lead their lives in abject poverty and slums, perform during wedding

ceremonies, sing best wishes and prayers on the occasion of birth of a newborn, and most frequently to live as sex workers.

Section 328 of Pakistan Penal Code states that "whoever being the father or mother of a child under the age of twelve years, or having the care of such child, shall expose or leave such child in any place with the intention of wholly abandoning such child, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to seven years, or with fine, or with both." It can only be a wild guess as to how many transgender children have been abandoned and how many of such parents punished under law.

What is the fault of a person who happens to be a transgender? Quite Simple. They are not like us. They are neither male nor female. They are born with a disability that we are not ready to accept. We are not ready to appreciate their existence as a special creature of God. We don't feel comfortable living with them and also giving them opportunity to live as equal human beings. If we look back, transgender persons were considered as trusted and loyal custodians during the Mughal period, perhaps due to the fact that they don't have ability to reproduce nor do they have any claimants. They were essential part of any harem of rich people and nawabs, serving as housemaids, cooks etc. By virtue of their positions, they reportedly wielded great influence. The downfall of Mughals came with a heavy cost for the transgender community also. Remember the times of Gora Sahib Bahadur. The Criminal Tribes Act of 1871 bracketed eunuchs into the

category of Criminals Tribe. The Act went to an extent that "any eunuch ... who dances or plays music, or takes part in any public exhibition" could be sentenced to up to two years of imprisonment along with a fine. The law closed all avenues for transgender and took away even what little was left for them to earn livelihood. In 2009, Pakistan became one of the few Islamic countries to legalise a third sex. In 2017, transgender persons were able to get national ID cards and passports. In 2018, Transgender Persons (Protection of Rights) Bill 2018 was passed by Parliament with an aim to provide for protection, relief and rehabilitation of rights of the unfortunate community.

The law gave the right to a transgender person to be recognised as per his or her self-perceived gender identity and to get registered with all government departments including NADRA and obtain driving licence and passport. The law prohibited any kind of discrimination against transgender persons in educational institutions, employment, trade or occupation, healthcare services, enjoyment of use of any goods, accommodation, service, facility, benefit, privilege, transportation, reside, sale, purchase, rent or otherwise occupy or inherit any movable and immovable property and any opportunity to stand for or hold public or private office.

Chapter IV for the law obligated the government to take steps to secure full and effective participation of transgender persons and their inclusion in society. The government is bound by law to establish protection centres and

safe houses to ensure their rescue, protection and rehabilitation, besides providing them medical facilities, psychological care, counseling and adult education. The state is also obligated to establish separate prisons, jails, confinement cells for them. Furthermore the law obligates the state/government to formulate special vocational training programmes, facilitate and incentivise financial support for small businesses owned by transgender persons. In December 2019, the Government of Pakistan announced extension of Sehat Insaf Card facility for the transgender community, the first in the country's history, to provide relief to the most vulnerable segment of society.

Among interventions at provincial level, Punjab Social Protection Authority (PSA) has formulated Transgender Person Welfare Policy. PSA commits to initiate Masawaat program comprising conditional cash transfers for skill building, unconditional cash transfers for elderly transgender persons and micro credit for promoting entrepreneurship among transgender persons. The Government of Sindh in October 2019 has also fixed a 0.5% quota of jobs in all government departments for members of the transgender community.

Despite landmark legislation of 2018 and few steps taken by provincial governments, the situation vis-à-vis some of the basic facilities like education, healthcare, employment, identity and representation, safety and social comfort and any prospects of social mobility remains far from satisfactory even till date. The Covid-19 pandemic aggravated the

plight of the trans community in the country. A handful of transgender persons — who by some stroke of luck were able to find slightly decent way of earning their living as makeup artists, barbers, or through other small jobs — were rendered jobless and left with no other option but to face abject poverty and sell their bodies for a living. It is interesting to note that the 2017 census could only record 10,418 transgender persons in the country with 2,767 in rural and 7,651 in urban areas. With such incredulous data, how could one expect any effective policy formulation?

What should then be the way forward? The government that has chosen Riyasat-e-Madina as its role model has a huge responsibility towards ameliorating the plight of such marginalised and vulnerable groups. There is no evidence to suggest that the inability to reproduce can also affect mental faculties or physical abilities to perform tasks that human beings with normal sex can do. A transgender person can be as good a professional as any man or woman can be; has the same sentiments, emotions, feelings of pain and happiness as we all have; and can be excellent teachers, health workers, technicians, agriculturists, corporate leaders, civil servants and so on. All we need to do is open up our hearts and minds towards this unfortunate community. Fulfilling various obligations under Transgender Persons (Protection of Rights) Bill 2018, reserving quota in jobs at federal and provincial levels, and launching awareness campaign for changing societal mindset will go a long way towards providing relief to the transgender community in our country.

महेन्द्र र माओको मित्रता, नेपालको स्थिरता

• राजन कार्की
rajan2012karki@yahoo.com

यसकारण त ग्रेट हल अफ दी पिपुलस्मा आज पनि राजा महेन्द्रको शालिक सम्मानका साथ राखिएको छ । महेन्द्र र माओको मित्रता ऐतिहासिक थियो, जुन जगमा आज पनि चीनले नेपालको सार्वभौमिकताको समर्थन गर्दै आएको छ । दक्षिणको बिस्तारबाद र चीनको सम्मान उत्तरी र दक्षिण ध्रुवको भिन्नता हो, जुन भिन्नता र मित्रतामा नेपालको अस्थित्व र सार्वभौमिकता हल्लाएर पनि नहलिल्ने भएको हो ।

इतिहास साक्षी छ, देशमा काग्रेसी अधिनायकत्व बढ़दै गएपछि जनताको गुहार सुन्न राजा महेन्द्र बाध्य भए । परिणाम २०७७ साल पुस १ गतेको घटना घट्यो । सम्पूर्ण राज्यव्यवस्था राजा महेन्द्रले आफ्नो हातमा लिए । चाउलाई नेपालसँग रगतको सम्बन्ध छ भनेको केही समयपछि घटेको राजनीतिक घटना, राजा महेन्द्रको शासनकाललाई भारतले नेपाल कब्जा गर्ने अवसरको रूपमा लियो । भारतले नेपालमाथि डरलाई दरकार सम्भव गरेर सैनिक मार्च गर्नेसक्ने अवस्थाको सूचना राजा महेन्द्रले दिल्लीसिथ थिनियाँ दूतावासमार्फत बैझिङ ठिकाए । राजाको

यिठी माओसम्म पुन्याउने खगेन्द्रजंग गुरुड अर्थे हुनुहुन्छ र उहाँको सिरियल अभियक्तिहरू युद्धयमा सुरक्षित छन् । राजा महेन्द्रको राजनीतिक र कूटनीतिक क्षमताका अनेक प्रसङ्गहरू खगेन्द्रजंगले खुलासा गर्नुभएको छ ।

राजा महेन्द्रको सूचना पाएपछि चीनले खबरदार गर्दै बोल्यो: यदि कुनै विरेशीले नेपालमाथि हमला गर्दै भने त्यो चीनमाथि हमला गरेको सम्भिष्ठने छ, चीन सँधै सार्वभौमिकता सम्पन्न नेपालको पक्षमा उभिने छ । यसपछि नेपाली माटोमा कुल्चन उठिसकेको भारतको पाइल रोकियो र भारतीय संसदमा समेत दूलो हुंगामा खडा भयो । चीनले सँधै आकारमा सानो भए पनि नेपालको स्वतन्त्रता र नेपाली जनताको पक्षमा उभिएर नेपाललाई समर्थन गर्दै आएको छ ।

सन १९६२ मा भारत चीनविरुद्ध युद्ध हुनुमा नेपालमाथि भारतीय बढ़दै हस्तक्षेप पनि एउटा कारण थियो । तर राजा महेन्द्रले नेपाललाई उत्तर-दक्षिण कतै संलग्न नभएर असलग्न राजा सफल भए ।

०१७ सालको चीन ०४६ सालको भारतीय नाकावन्दीमा आइपुग्दा केही चिसिसएको देखियो र ०६३ सालमा आइपुग्दा हिँडँको ढिक्का बनिसकेको रहेछ । नेपालको राजतन्त्रले चीनलाई बुझन गल्ती गन्यो र बंगलादेशमा सम्पन्न सार्क सिखर सम्मेलनमा राजा ज्ञानेन्द्रले नेतृत्व गरेको नेपालले चीनलाई पर्यवेक्षकका रूपमा सार्कमा राजन प्रस्ताव गन्यो । राजाका सल्लाहकार, सहयोगी, तत्कालीन पराष्ट्रमन्त्रीले भित्री रूपमा भारतीय उक्साहटमा लागेर राजालाई अचानो बाउने काम सम्पन्न गरे, यही कारणले राजतन्त्रप्रति भारतसँग बाँकी रहेको सद्भाव समाप्त हुन्यायो । यो त्यही समय थियो, भारतका प्रधानमन्त्री मनमोहन सिंहले नेपालको सुरक्षा र परराष्ट्रीय भारतलाई जिम्मा लगाउन भनेका थिए । राजाले अस्वीकार गरेर जवाफ नदिएपछि मनमोहन सिंहले रआ लाई नेपालविरुद्ध

निर्णयक कदम चाल्न निर्देश दिएका थिए । यो त्यही समय थियो, माधवकुमार नेपालले भारतीय हतियार मगाएर राजाविरुद्ध आरपारको आन्दोलन गर्न अभियक्ति दिएका थिए । यो कुरा पी खरेल र मनरञ्जन जोशीको त्यितिबेलाको लेखमा उल्लेख छ, जो सार्क सम्मेलनमा नेपाली टोलीमा सहभागी थिए ।

असली कुरो चीनलाई बोकेर सार्कमा लैजान जसले सल्लाह दिएका थिए, ती भारतीय योजनाकारका हिस्सा थिए । यतिकारणले शान्ति र प्रजातन्त्रप्रति

मनुष्यो । यो घटनापछि राजतन्त्रलाई जनशक्ति, जनादेश नामको अचानोमा गिर्दन भूमिका खेल्ने १२ बुँदै पदयन्त्रका नायकहस्तेंग गल मिलाउन पुगेको दृश्य पनि देखियो ।

हुनसक्छ, विश्वको नम्बरवान आर्थिक र सामरिक शक्तिराष्ट्र बन्ने न्याराथुनको प्रतिस्पर्धी चीनलाई नेपालको पछि लाग्ने फुर्सद थिएन । पञ्चायत गयो, दरवार हत्याकाण्ड भयो, राजतन्त्र नै सिद्धियो, चीनले नेपाललाई सदावहार सुभाव दिइरहेकै छ- भारतसँग मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध

● ● ●
महेन्द्र र माओको मित्रता ऐतिहासिक थियो, जुन जगमा आज पनि चीनले नेपालको सार्वभौमिकताको समर्थन गर्दै आएको छ । दक्षिणको बिस्तारबाद र चीनको सम्मान उत्तरी र दक्षिण ध्रुवको भिन्नता हो, जुन भिन्नता र मित्रतामा नेपालको अस्थित्व र सार्वभौमिकता हल्लाएर पनि नहलिल्ने भएको हो ।
● ● ●

प्रतिवध भएर पनि राजालाई अलिकति बाउजस्तो बन्ने महत्वाकालिका र अलिधेरे 'रआ' का एजेण्टहरूले जनान्दोलनको भेलमा घचेडीदिए । रअले दिल्लीमै १२ बुँदे सहमति गराएर माओवादीलाई सात दलको आन्दोलनमा मिसाइदियो । अवसरवादी महापञ्चब्रह्म र एकलो राजतन्त्रले भेलबाट बाँधेर निस्कनसक्ने सवाले थिएन, २०६३ साल वैशाख ११ गते कोमामा पुग्यो र २०६५ साल जेठ १५ गते रअले तैयार गरेको कथित लोकतन्त्रको पोखरीमा डुबेर अकालमै

कायम राख्नुपर्छ ।

मुनाफा र अनुकूलता खोज्दै हिँडेको चीनले सिकिम बिलयलाई ३१ वर्षपछि स्वीकारेर भारतसँग नाथुला नाकाबाट व्यापार खोल्यो र पाकिस्तानको खावदरबाट सम्पूर्ण एसियाली राष्ट्रसँग सम्पर्क गर्न विश्वकै ठूलो मैगा प्रोजेक्ट बेल्ट एण्ड रोड इनिसियटिभ योजना सम्पन्न गर्न अग्रसर भयो । कतिपय युरोपियन राष्ट्रका राजदूतहरू भियना कन्वेन्सनबिपरित नेपालका प्रधानमन्त्रीलाई आहेदाको प्रमाणपत्र बुझाउन्नै भनेर फर्क्को समयमा

समेत चीनका राजदूत चैंग सियालिङ्गले प्रम कोइरालासमक्ष ओहदाको प्रमाणपत्र पेश गरेर राजतन्त्रको अन्त्य चीनलाई मान्य छ भने सन्देश दिएका थिए । राजदूत चैंगले 'पिपुल भर्डिक' नै चीनको नीति हो भनेर ओहदाको प्रमाणपत्र प्रम पिरिजाप्रसाद कोइरालालाई बुझाएका थिए । त्यसपछि चीनबाट आएका उच्चस्तरीय प्रतिनिधिमण्डलहरूले पनि नेपाली जनादेशलाई निरन्तर सम्मान दिए आएका छन् । यद्यपि बैझिङको ग्रेट हलबाट राजा महेन्द्र र माओत्सेतुगाको ठूलो फोटो नहटाएर चीनका नेपाल नीतिमा आएको 'यूटर्न' नेपालको राजतन्त्र समाप्त पार्न मिसाइल बन्यो । २०६५ साल जेठ १५ गते नेपाल अधिराज्य, गणतन्त्र नेपाल बन्यो ।

यद्यपि चीनले राजदूत चैंग सियालिङ्गले चीनलाई जनादेशलाई कुनै समस्या र दुःखको सामना गर्नु परेमा त्यो चीनको आफ्नै दुःख र समस्या हुनेछ, जब नेपाली जनताले सार्वभौमिकता र भागोलिक अखण्डता कायम राख्ने क्रममा कुनै कठिनाईको सामना गर्नेछन्, त्यितिबेला चीनलाई सहय हुने छैन भनेर प्रतिकृद्या दिए । वास्तवमा चीन नेपालको आन्तरिक राजनीतिमा सामेल छैन, बाह्य रूपमा कसैले हस्तक्षेप गरे सहय छैन भन्ने मैसेज दिन चाहन्द्यो, दियो । नेपालको व्यवस्था परिवर्तनमा चीनले आफ्नो धारण सार्वजनिक गर्न चाहेन ।

त्यितिबेलै सज्चारामाध्यमहरूले चीनका राजदूत र माओवादीबीच निकट सम्पर्क रहेको खुलासा गरेका थिए । माओवादी नेताहरू खुला र गोप्य चीन भ्रमण बाकिलाई गएको देखियो । कम्युनिस्टहरू नेपालमा निर्णयक र प्रभावकारी हुँदै गएको अवस्थामा चीनबाट 'नेपाल विदेशी हस्तक्षेपमुक्त' हुनपर्नेजस्तो गम्भीर प्रतिकृद्या आएको हो ।

२००८ मा राजदूतका रूपमा क्यू गोहाड आए । उनले चीन-नेपाल जोड्ने रेल सञ्जालको विषयमा अध्ययन गरेका

» बाँकी ६ पेजमा

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड

द्वारा प्रवर्द्धित

ज्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्धत्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले ससिख्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

- अभियानवाणी

अभियान

साप्ताहिक

सम्पादकीय

सरकारको ढाल बन्दै साल्ट ट्रेडिङ

२०२० साल भाद्र २७ गते ३ पी, अर्थात पञ्चिक प्राइमेट पार्टनरसिप अन्तर्गत गठन भएको साल्ट टेडिङ्ग कपर्सेशनले आफ्नो ५७ वर्ष पुरा गरी ४८ औं वर्षमा लागेको छ। प्रत्येक वर्ष साल्टले आफ्नो वार्षिकोत्सव विशेष कार्यक्रम गरी मनाउदै आएको भएपनि यसपालि भने कोरोना भाइररसका कारण सरकारले भेला, जुलूस लगायतका कतिपय कार्यक्रहरूमा प्रतिबन्ध लगाएका हुनाले कुनै औपचारिक कार्यक्रम गर्न गरेन। साल्ट टेडिङ्ग कपर्सेशनले आफ्नो वार्षिकोत्सवमा कुनै कार्यक्रम गर्न नपाएपनि साल्ट टेडिङ्ग कपर्सेशनका काम कारबाही प्रत्येक नेपाली जनताको घर घरमा पुगेको छ। चाहे २०७२ सालमा भारतले नेपालमाथि लगाएको अर्थिक नाकाबन्दीको बेला होस् चाहे अहिले कोरोना भाइररसले मुलुक आक्रान्त भझरहेको बेला होस्। जनताले साल्टलाई तै सम्भरहेका छन्। जब जब मुलुक र सरकार अप्यारो अवस्थामा पर्दछ त्यसबेला साल्ट सरकारको ढाल बनेर जनतासामू आउने गरेको छ। पछिल्लो समयमा मुलुकमा युरिया मलको हाहाकार भएको छ। कृषि सामाग्री कम्पनीले मल ल्याउने ठेकका दिएका व्यक्तिहरूले मल नल्याएपछि कृषक मल विने धान रोपन बाध्य भएका थिए भने अहिले धान गोड्ने बेलामा समेत कृषकहरूले आफ्नै चोहेजति युरिया मल लगायत अन्य मल पाउन सकेका छन्। मल आयात गर्ने ठेकेदोहरूले कोरोना भाइररस, लकडाउन अनि निषेधाज्ञालाई देखाएर मल ल्याउन सकेन् तर साल्टले यी सबैलाई वेवास्ता गर्दै सरकारले मल ल्याउन दिएको कोटाको सबै मल नेपाल न्याएर कृषकहरूलाई विक्रि वितरण गरिरहेका हुनाले कृषकहरूले साल्टको जय भन्ने गरेका छन्। सरकारले कृषि सामाग्री कम्पनीलाई ८ साल्टलाई मल ल्याउने अनुमति दिने गरेको छ तर कृषि सामाग्री कम्पनीलाई ७० प्रतिशत र साल्टलाई ३० प्रतिशत मात्र मल ल्याउने दिने गरेकाले अब साल्टको उत्कृष्ट कामको उच्च मूल्याकान गर्दै सरकारले कृषि सामाग्री कम्पनीलाई ४० र साल्टलाई ६ प्रतिशत मल आयात गर्ने अनुमति दिएको खण्डमा मलको हाहाकार नै हुँदैन। साल्टले कोरोना भाइररस लकडाउन र निषेधाज्ञामा समेत मल आयात गरी कृषकलाई विक्रि वितरण गरिरहेको छ भने कृषि सामाग्री कम्पनीले ल्याउन भनेको मल कहिले आउने अन्तेपत्तो नै नभएकाले अब कम्पनीले गर्ने काम साल्टलाई दिन सरकारकै तिमा ह्वैनेछ।

जब जब मल र चीनीको हाहाकार हुन थालू अनि मात्र सरकारले साल्टलाई समिक्षने गर्दछ । साल्टले आफ्नो स्थापना देखि तै नै नेपाली जनतालाई ठुलो गुण लगाउँदै आएको छ । साल्टले जनतालाई दैनिक आवश्यक पर्ने तुन, चामल, तेल, दाल, गेडागुडी, ग्यास लगायतका कागज अन्य धेरै विजिको सुपथ मूल्यमा विक्रि वितरण गर्दै आएको छ । साल्ट टेडिङ्ग कर्पोरेशन तुनको एकलो विक्रि वितरण गर्ने संस्था हो । साल्टले मुलुकभरमै आफ्लाई घाटा सहैरे तुनको विक्रि वितरण गर्दै आएको छ । अहिले साल्टले आयो तुन भानु तुन लगायत अन्य नुनको विक्रि वितरण गर्दै आएको छ । मुलुकका अति दुर्गम र दुर्गम जिल्लाहरूमा समेत सुधु मूल्यमा साल्टले तुनको विक्रि वितरण गरेर जनतालाई लुलो लंगडो हुनबाट बचाएको छ । साल्टले तुनको व्यापारमा प्रतिवर्ष करोड्डौ घाटा सहिरहको छ । भारतबाट तुन ल्याएर विक्रि वितरण गर्न साल्टलाई त्यति सहज अवस्था देखिएको छैन । प्रत्येक वर्ष मूल्यूँदू भइहरको भएपनि साल्टले एक किलो नुनको मूल्य २० रुपैया कायम गरेको छ । सवारी भाडामा व्यापक बृद्धि भएपनि साल्टले आजभन्दा ५/६ वर्ष अघिकै मूल्यमा तुनको विक्रि वितरण गरेर सरकारको ढालको रुपमा उभित पुगेको छ । भारतले २०७२ सालमा लगाएको नाकाबन्दीका बेलमा समेत साल्टले तुन ग्यास, चीनीको कमी हुन दिएन । निजी क्षेत्रका व्यापारीहरूले चीनीको मूल्य बढाउन लाग्दा समेत साल्टले बजारमा हस्तक्षेप गरेर चीनीको मूल्यमा स्थिरता कायम गर्न सरकारलाई सघाउँदै आएको छ । अहिले पनि निजी क्षेत्रका व्यापारीहरूले चीनीको मूल्यमा बृद्धि गरेका छन् । उनीहरूले ८५/९० रुपैयामा चीनी विक्रि वितरण गर्ने गरेका भएपनि साल्टले रु. ७३ रुपैयामा प्रति किलो चीनी विक्रि वितरण गरि मूल्यबढिलाई स्थिर राखेको छ । आउँदो महिनादेखि सुरु हुने नेपाली जनताका महान चाडपर्व दशै, तिहार, छठ लगायतका पर्व लगायतका पर्वहरूलाई अन्युमति दिएको कोटा अनुसारको चीनी आउँदो १०/१५ दिनभित्रमा तेपाल भित्र्याउने भएको छ । सरकारले साल्टलाई २० हजार टन चीनी ल्याउने अनुमति दिएको छ । साल्टले कुनै विपत्ति आएको अवस्थामा समेत चीनीको हाहाकार हुन दिएको छैन । सरकारलाई साल्टले गत माघ फागुनमै ५० हजार टन चीनी खरिदका लागि उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयमा निवेदन दिएपनि सरकारले ढिलो श्रावण १३ गते मात्र साल्टलाई २० हजार टन चीनी ल्याउन अनुमति दिएको थियो भने खाद्य व्यापार कम्पनीलाई ९० हजार टन चीनी ल्याउन अनुमति दिएको छ । गत सालपनि सरकारले खाद्य व्यापार कम्पनीलाई चीनी ल्याउन अनुमति दिएकोमा उसले चीनी ल्याउन सकेको थिएन । अहिले फेरी त्यही कम्पनीलाई १० हजार टन चीनी आयातको लागि अनुमति दिएको भएपनि चीनी आउन सक्ने सम्भावना न्यून रहेको छ भने उसर्गै अनुमति पाएको साल्टको चीनी १०/५५ दिनभित्रमा आउने भएको छ ।

पाएका साल्टके बाना ४० / रु दिवानमन्त्रा जाउन मैको छ ।
 साल्टलाई अहिले आर्थिक संकट पढै गएको छ । साल्टले विक्रि वितरण गर्न नुनमा प्रतिकिलो घटीमा रु. ५ घाटा परिहेको छ । सात वर्ष पहिला निर्धारण गरेको मूल्यमा साल्टले नुन विक्रि वितरण गर्दै आएको छ । पेट्रोलियम पदार्थ र द्वितीयमा ४० देखि ६० प्रतिशत मूल्य बढिए भएपनि साल्टले घाटा सहैरै सरकार र जनतालाई सेवा गरिरहेका हुनाले अब सरकारले नुनको मूल्य निर्धारण गरि साल्टलाई बचाउनपन्न टड्कारारो आवश्यकता देखिन्छ । साल्टले प्रतिवर्ष दुई लाख ५ हजार टनको नुनको कारोबार गर्दै आएको छ । यस हिसाबले प्रतिकिलो ५ रुपैयाका दरले साल्टले अबैं हाँगाघा घाटा बढाहिरहेकाले साल्टलाई अब सरकारले कि नुनको मूल्यमा बढिए गरी साल्टलाई जोगाउनुपर्दछ कि त सरकारले अनुदान दिनुपन्न अवस्था देखिन्छ । जेहोस सरकार र जनतालाई अम्झारो पर्दा साल्टले लगाएको गुणालाई नेपाली जनताले कहिलै विसर्त सक्वैन्ट भन्ने हामीले ठानेका छाँ ।

जनता सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नभएको प्रमाणित

● देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

राष्ट्रपतिले मनोनित गर्ने व्यक्तिहरूका विषयमा पार्टीगत निर्णय गरी पार्टीका उपाध्यक्ष समेत रहेका व्यक्तिलाई मनोनितको लागि सिफारिस गर्नु र राष्ट्रपतिले समेत त्यसलाई स्वीकार गरी मनोनित गर्नु भनेको राष्ट्रपतिको समेत अपमान हो । राष्ट्रपति भनेको एक व्यक्ति नभएर संस्था समेत भएकाले त्यो संस्थाले संविधान अनुसारका काम मात्र गनुपर्दछ । संविधानमा राष्ट्रपतिबाट सरकारको सिफारिसमा मनोनित गर्ने व्यक्तिलाई पार्टीको सिफारिस अनुसार गर्नुपर्नेछ भनेर कहाँ उल्लेख गरिएको छ ? प्रधानमन्त्री केपी ओलीले आफ्नो सत्ता बचाउनका लागि संविधान विपत्रिका कार्यहरू गर्दै आएको र त्यस्ता कार्यहरूलाई समेत अदालतले मान्यता दिँदै जाने हो भने अदालतको समेत मान मर्यादा गुम्न सकछ ।

पार्टीको सिफारिसलाई मन्त्रिपरिषद्को बैठकले अनुमोदन गरी गौतमलाई राष्ट्रियसभाको सदस्यमा मनोनित गर्न राष्ट्रपतिकहाँ सिफारिस गरिसकेपछि गौतम राष्ट्रियसभाको सदस्य त बन्ने निश्चित नै रहेको भएपनि उनी मन्त्री बन्ने कुरामा विश्वास गरिहाल्ने आधारहर देखिएका छैनन् भने गौतम स्वयम्भले आफू वरिष्ठ उपप्रधानमन्त्री सहित गृह वा अर्थमन्त्री बन्न चाहिरहेको बताउँदै आउनुभएको छ तर गौतमलाई मन्त्री बन्न संविधान नै बाधक रहेको छ । संविधानको भाग १९ को धारा १०(१) संघीय संसदको सांसद

मांग ७ का धारा ७८(५) संविधानसभा का सासद मन्त्री बन्ने व्यवस्था रहेको कारण नै गौतम मन्त्री बन्न पाउने सत्ताधारी दलका नेताहरस्को भनाई रहेको भएपनि त्यही धाराको ७८(४) भने प्रतिनिधिसभाको निर्वाचनमा पराजित भएको व्यक्ति प्रतिनिधिसभाको त्यही कार्यकालमा मन्त्री बन्न अयोग्य हुनेछन् भन्ने व्यवस्था किटानीसाथ गरिएको छ । संविधानको धारा ७८ को १ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएपनि तत्काल कायम रहेको प्रतिनिधिसभाको निर्वाचनमा पराजित भएको व्यक्ति त्यो प्रतिनिधिसभाको कार्यकालमा उपधारा १ बमोजिम मन्त्री पदका लागि अयोग्य हुनेछन् भन्ने व्यवस्था संविधानमै गरिएको छ । गौतमलाई मन्त्री बन्न यही कानुनी जटिलता रहेका हुनाले र सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भनिएका जनताले निर्वाचन हराएका व्यक्तिलाई जसरी भएपनि मन्त्री बनाउनुपर्दछ भन्नु र स्वयम् गौतमले मालदार मन्त्रालयका मन्त्री बन्न खोज्नु नै आपत्तिजनक रहेको छ । जनताले नपत्याएका व्यक्तिलाई सिध्ये टिपेर मन्त्री बनाउने हो भने संविधान नै संशोधन गरेर नेपाली जनतामा होइन दलहरस्मा सार्वभौमसत्ता सम्पन्नता रहन्छ भन्ने वाक्य थन्नुपर्दछ । चुनावमा हारेका व्यक्तिलाई जनताले नपत्याएका हुनाले उनीहरस निर्वाचनमा हार्ने गरेका भएपनि सत्ताधारी दलले यसभन्दा पहिला पनि वडा सदस्यमा समेत निर्वाचन हारेका व्यक्तिलाई राष्ट्रियसभाको सदस्य बनाएको हुनाले नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी र त्यसको नेतृत्वबाटै संविधान उल्लंघन गर्दै आएको छ भन्ने प्रष्ट भएको छ । जनतालाई भुक्याउनका लागि माहिर रहेको सत्ताधारी दलहरस्ले प्रमाणित हुन्छ नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी निर्वाचनमा विश्वास गर्दैन भनेर । त्यसको प्रत्यक्ष प्रमाण हो माधव नेपालले चुनाव हार्देमा कसैलाई पदमा पुऱ्याउनु हुन्न भन्ने मान्यता राख्न हुन्न भन्ने अभिव्यक्ति दिँदै आएका छन् । उनीमाथि समेत चुनाव हारेका व्यक्ति प्रधानमन्त्री बन्ने भन्ने आरोप लाग्दै आएकोमा उनी अब त्यस्तै आरोप वामदेव गौतममाथि समेत लागोस्

भन्ने चाहिरहेका छन् । उनै माधव नेपालले एक व्यक्ति एक पद हुनुपर्ने भन्दै पार्टीमा आवाज उठाइरहेका बेला पार्टीका उपाध्यक्ष समेत रहेका गौतमलाई उपप्रधानमन्त्री सहित मालदार मन्त्रालयको मन्त्री बनाइनुपर्दछ भन्नुको अर्थ के ? अन्तरिम संविधानमा निर्वाचन हारेका व्यक्ति प्रधानमन्त्री र उपप्रधानसहित मन्त्री बन्न पाउने कि नपाउने भन्ने व्यवस्था नगरिएको हुनाले संविधानसभाबाट निर्माण गरिएका २०७२ को संविधानमा निर्वाचन हारेका वा जनताले नपत्याएका व्यक्ति मन्त्री बन्न त्यो कार्यकालभरी नपाउने व्यवस्था गरिएको हो तर त्यसलाई समेत उल्लंघन गर्दै राष्ट्रपतिबाट चुनाव हारेका व्यक्तिलाई विज्ञहस्को कोटामा मनोनित गरेर मन्त्री बनाउनु भनेको संविधान र जनताको अपमान बाहेक अन्य केही हन सबैदैन ।

राजनीतिक दलहरु र सरकारको नालायकीपन र असक्षमताकै कारण अहिले विभिन्न सम्बैधानिक निकायहरु खाली रहेका छन् । अहिले पनि विभिन्न सम्बैधानिक निकायहरूमा ४० पद खाली रहेका छन् भने भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण र रोकथाम गर्ने प्रमुख दायित्व र कर्तव्य भएको अस्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा समेत प्रमुख आयुक्त र दुई आयुक्तहरु रिक्त रहेका छन् भने निर्वाचन आयोग, महिला आयोग, समावेशी आयोग, जनजाति आयोग, थारु आयोग, मुस्लिम आयोगहरूमा समेत पदाधिकारी विहिन अवस्थामा राखिएको छ । संविधान निर्माण भै लागू भएको ५ वर्ष पुरा हुन लाग्दा समेत सरकारले आयोगहरूलाई पूर्णता दिन सकिरहेको छैन । सरकारले रामालाई भन्दा हाम्रालाई प्राथमिकतामा राखेको हुनाले त्यस्ता आयोगहरूमा नियुक्ति हुन नसकेको प्रष्ट भएको छ । सबैभन्दा महत्वपूर्ण रूपमा रहेको अस्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा आफ्ना पार्टीका कार्यकर्ता नियुक्त गर्ने सरकारको मनसासाय रहेकाले बषौसम्म अस्तियारमा दुई आयुक्तहरु रिक्त रहेका छन् । सबै सम्बैधानिक आयोगहरूमा अध्यक्ष सहित चार जना सदस्य रहने सम्बैधानिक व्यवस्था गरिएको छ भने निर्वाचन आयोग र अस्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा भने प्रमुख आयुक्त र ४ जना आयुक्तहरु राखिने व्यवस्था गरिएको छ ।

जना आयुर्तहरू राखेन व्यवस्था गरएका छ ।
राजनीतिक दलहरूले एकले अर्कोलाई विश्वास गर्न नसकिरहेको बेला सत्ताधारी दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी पार्टीभित्रके आन्तरिक द्वन्द्व र पार्टीका दुई अध्यक्षसहित पार्टीका वरिष्ठ नेताहरूसँग बीचमा एकमत हुन नसकदा सम्बंधानिक निकायहरूमा नियुक्ति हुन सकेको छैन । सत्ताधारी दलभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले गर्दा पार्टीभित्रै भागवण्डा लगाउनुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र एकीकरण भएपनि लामो समयसम्म उनीहरूबीचमा भावनात्मक सम्बन्ध हुन नसकेकोले अहिले पनि नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र फरक फरक रहेको जस्तो गरी भागवण्डा लगाउनुपर्ने र नेकपा एमालेभित्र भने प्रधानमन्त्री केपी ओली गुट र माधव नेपाल गुटबीच भागवण्डा लगाउनुपर्ने भएकाले अहिले पनि नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र अनि माधव नेपाल गुटबीच भागवण्डाकै आधारमा नियुक्ति, सरुवा बढुवा हुने गरेकाले सत्ताधारी दल एक प्रकारले सुपरग्लु लगाएर टाँसिएजस्तो मात्र भएको छ । पार्टीका दुई अध्यक्षबीचमात्र सहमति र सहकार्य हुने गरेको भन्दै माधव नेपाल गुटले बेला बेलामा आरोप लगाउँदै आएपनि माधव गुट समेत भागवण्डाकै पक्षमा रहेकाले पार्टीभित्र गुट उपगुटहरू सक्रिय रहेका छन् । राजनीतिक नियुक्ति राजदूत लगायत अध्यक्ष, महाप्रबन्धक लगायतका अन्य सबै पदमा गुटगाट नियुक्ति गरिने भएकाले त्यस्तो नियुक्ति पाएका व्यक्तिहरूले गुटगत स्वार्थलाई हेरेर आफ्नो गुटको मात्र स्वार्थ पूर्ति गर्ने गरेको हुनाले जनताका काम भने हुन सकेका छैनन् । सरकारले गर्ने हरेक निर्णयहरू हचुवाको भरमा गर्ने गरेको हुनाले त्यस्ता निर्णयहरू अदालतले बदर गरिदिन गरेको भएपनि सत्ताधारी दल र सरकारलाई चेत नआउनुको पछाडि भण्डै दुई तिहाईको दम्भले नै काम गरेको छ । त्यही दम्भले गर्दा नेकपा कमजोर अवस्थामा पुग्दै गएको प्रष्ट भएको छ ।

संघीयताको बहसमा बहिष्करणको छाया

दिपी नेपाली

नेपाल डेढ दशकअधिसम्म एकलवादी सोबता सञ्चालित मुलुक हो। एक भाषासापेक्ष भएर नै बहुभाषाको सवाल उठ्यो। एक धर्मानेपेक्षाताङ्क गर्दा नै धर्मनिरपेक्षता स्वीकार गरियो। सीमान्तरकृतहरू बहिष्करण भएकैले समावेशिताको मुद्दा आंशिक स्पमा सम्बोधन भयो। राज्यको प्रशासन केन्द्रीकृत भएर नै संघीयताको माग सम्बोधन भयो। ०६२८६३, तराईसम्झेस, जनजाति, आमउत्पीडित, कर्णाली र बहिष्कृतहरूको दबावमा प्रशासनिक संघीयता संस्थागत हुँदै छ। नेपालको जातीय संरचना अरु मुलुकमन्दा विशिष्ट अवस्थामा रहेको छ। उत्पीडिनलाई हेर्दा संघीयताको बहसमा केन्द्रमा राखिनुपर्ने शिल्पी समुदायलाई उपेक्षा गरिएको देखिन्छ। यस लेखमा यही समुदायको भौगोलिक संघीयताको बोरेमा चर्चा गर्ने जमकर्ग गरिएको छ।

तथ्य-प्रमाणले

अनादिकालीन मलवासी

स्वदेशी, विदेशी अधेताहरूले तराईसम्झेस, सुदूरपश्चिम र कर्णालीमा शासकहरूको आगमनभन्दा पहिला शूद्र, उत्पीडित समूहको आगमन भएको इतिहासमा उल्लेख गरेका छन्। जसमा जनकलाल शर्मा, डा. महेश्वर जोशी, डा. केशवमान शाक्य, डा. सुरेन्द्र केरी, नवराज सुवेदी प्रमुख छन्। यसलाई वर्तमान भौगोलिक तथ्य-प्रमाणहरूले समेत पुष्टि गर्छ। दमाईको मौलिक पञ्चैवाजा समूहको भेरी र कर्नाल बाजाबाट भेरी-कर्नाली नदी सम्भाताको विकास र नामकरण यिनै समुदायका पुर्खाले गरेका हुन्। सहलेश समाटको राज्य अर्को प्रमाण हो। यस क्षेत्रमा उनीहरूले अनादिकालीन शिल्प (मानव) सम्भाताको विकास गरिनुले मूलवासी भएको पुष्टि गर्छ। शूद्रलाई मनुको दण्डविधानले सत्ता, सम्पत्ति, शिक्षा, आवास तथा स्वतन्त्रताको जन्मसिद्ध अधिकारमा प्रतिबन्ध लगायो। मानवीय जीवनका सबै क्षेत्रबाट विश्वापित गर्दै पश्चुत्यु दासमा परिणत गराइयो। यसबाट तिनले सांस्कृतिक सम्पदा र सम्भाता गुमाए। उनीहरूको जातीय मौलिक ज्ञान-सीधी र प्रविधि निमित्यान हुँदै गयो। अग्रजले खोलेको मूल बाटो बन्द भयो। यिलिथिले बनाएर भुइँसा पुर्याइयो, जुन सिलसिला विभिन्न स्पमा आजपर्यन्त जारी छ। यसकै निरन्तरताका स्पमा शिल्पी समुदायलाई अहिले बहसमा रहेको

बहुराष्ट्र राज्यको बहसमा समेत राष्ट्रविहीन बनाइँदै छ। उनीहरू आफ्नो वैभवशाली सम्भाता, राजकाज, भूमि, भाषा, संस्कृति, ऐतिहासिक थातथलोबाट कसरी बेदखल गरिए? त्यसको प्रागऐतिहासिक उत्थनन र खोज गर्ने इतिहासका ढड्डा पल्टाएर हेने फुर्सद करेसैले निकालिरहेको छैन। यिनको सिरियुरी पारेपछि शासकहरूले उनीहरूलाई हस्ता, चरवा, हलिया र बैधुवा मजदुरका स्पमा कजाइरहेका छन्। र, यसलाई कायम राखिरहन साम, दाम, दण्ड र भेद अपनाइरहेका छन्, जसले दीर्घकालीन स्पमा समाजको सीमान्तरकृत र कमजोर वर्गको सामाजिक न्याय, आत्मसम्मान, अस्तित्व र पहिचानको मुद्दालाई कमजोर पारेको छ। उनीहरूलाई आप्रवासी, शरणार्थीजस्तो राष्ट्रविहीन बनाउन खोजिंदै छ, जुन निकै घातक र खेदपूर्ण छ।

इतिहास लुकाउन
शिक्षाबाट विमुख

शूद्रका पुर्खालाई पद्यो भने मृत्युदण्डको सजाय दिएर शासकहरूले एकपक्षीय इतिहास लेख्दै आए। जो वास्तविकताभन्दा निकै बाहिर छ। यही अपुरो र पक्षपाती इतिहासकै आधारमा वर्तमान शासकीय बहस जारी छ। राष्ट्र र राष्ट्रियताको बहसमा समेत शासकीय स्वार्थ हावी देखिन्छ। शिल्पी समुदायको इतिहासलाई नजरअन्दाज किन गरिँदै छ? किर्णीहरूका समेत पूज्य राजा सहलेश, दिनाभद्री रामको शासन र भूमि के हो? बुद्धकालीन शाक्य र कोली (कामी) गणराज्य के हुन्? सिर्प्रैनगढ (बारा)को सार्कोरचमारको राज्य के हो?

कास्कीको साराङ्गदेव (सराङ्कोट)

सार्की राजा र राज्य के हो?

सुदूरपश्चिम, कर्नाली र देशभरका (डुमुकोट, सुवर्णनगररसुनार, सार्कोट, तिरुवाकोट, भुलकोट, डिङ्गाकोट, भियालकोट, बादीकोट, दर्नाकोट, गन्धर्वकोट, पथ्यरकोट आदि) दर्जाँ ठाउँमा अहिलेसम्म शिल्पी समुदायको जातीय नममै नामकरण रहेका कोट, किला र गढीहरू केका साक्षी हुन्? तर, मनु संरचनाबाट उभारमा आएका शासकवर्गले उत्पीडित समुदायको इतिहास मेटाइदिएका छन्। यस समुदायबाट कालान्तरमा शासक वर्गले अपहरण गरेर त्यहाँ मनु परम्पराको उपनिवेश बनाएको साक्ष्य तिनै भूमि हुन्, जो तिनै शिल्पी समुदायको नामबाट नामाकित छन्। भनिदै छ, खस-आर्य, जनजाति र मधेसी मूलको हाँगो समाए पुगिहाल्छ। अरु जाति र समुदायको अस्तित्व नै इन्कारिएको अवस्था छ। यो सोच पुरातन, पश्चगामी र घातक

छ। स्मरणीय के छ भने उत्पीडित शिल्पी समुदाय जैधारण गर्ने समुदाय होइनन्। डा. भीमराव अच्छेडकर र महामानव बुद्धका अनुसार शूद्र वा अछुत बनाइएकाहरू अनार्य, अहिन्दू मूलका बुद्धिष्ठ हुन्। मूलतः हिमालपहाडका यी समुदाय अनार्य किरौत, द्रविड, खस गरी तीन मिश्रित जातीय नशलको रहेको पाइन्छ। नेपालको भूमोलमित्र कहिलै राजा र राज्य भएको उपेक्षा गरिएको छ। यसलाई कायम राखिरहन साम, दाम, दण्ड र भेद अपनाइरहेका छन्, जसले दीर्घकालीन स्पमा समाजको सीमान्तरकृत र कमजोर वर्गको सामाजिक न्याय, आत्मसम्मान, अस्तित्व र पहिचानको मुद्दालाई कमजोर पारेको छ। उनीहरूलाई आप्रवासी, शरणार्थीजस्तो राष्ट्रविहीन बनाउन खोजिंदै छ, जुन निकै घातक र खेदपूर्ण छ।

होइन ? प्रश्न उब्जिएको छ। आयोगको अक्षम्य गल्तीलाई सबै राजनीतिक नेतृत्व र सरोकारवालाबाट सच्याइनु बुद्धिमानी हुन्छ। अबको बहस समान हैसियतका १२ प्रदेशमा केन्द्रित गरिनुपर्छ। तराई/मधेस र हिमाल/पहाडका सम्भावित ठाउँमा शिल्पी (दलित) समुदायका लागि भौगोलिक स्वायत्ता अध्ययन कार्यदल बनाइनुपर्छ। आर्थिक भार र टिकाउका हिसाबले १२ प्रदेशलाई ६ मा भार्न पनि सकिन्छ। हरेक प्रदेशका जनसंख्याको हिसाबले

आमउत्पीडित समुदायले भौगोलिक स्वायत्तताका खातिर घनीभूत छलफल र बहस गर्न जरुरी छ। यसैले सामाजिक न्याय, समानता, सत्ता साभेदारी र समृद्धिको यात्रालाई थप बलियो बनाउन सक्छ। हजारौँ वर्षदेखि राज्यसत्ताबाट विचित्रीकरणमा पारिएका परिश्रमी शिल्पी समुदायले सत्ताको अभ्यास गर्न पाउनु उसको नैसर्गिक अधिकार हो।

दिने हो? हेक्का रहोस्! सीमान्तरकृत शिल्पी समुदाय हजारौँ वर्षाधिदेखिका रेथाने मूलवासी हुन्।

उत्पीडितका सवालमा

चुक्को मदन आयोग

नेपाल सरकारले राज्य उनुसर्चना आयोगको अध्यक्षमा डा. मदन परियारलाई नियुक्त गरेको थिए। दशवर्ष युद्धको पृष्ठभूमिमा प्रथम सहिदको पगरी गुथाइएका गोरखाका १४ वर्ष नाबालक दिलहाउर रम्तोल हुन्। त्यसैले त्यो आयोगबाट उत्पीडित समुदायले दूलो आशा राखेका थिए। तर, आयोगले शिल्पी समुदायलाई पूरै बहिष्कृत गर्दै गैरभौगोलिक दलित प्रदेशको अवधारणा अधि सारिदियो। यस अर्थमा आयोगको प्रतिवेदन पूर्ण छैन। दाताको एक परियोजनाले आयोगलाई गैरभौगोलिक लेख बाध्य बनाएको चर्चा छ। मनुवासी सिद्धान्तले राज्य संरचनामा शूद्रको उपरित्थिताई नै गरेको थिए। आयोग पनि कैतौं मनु सिद्धान्तको सिकार करेको थिए।

तुला तीन जातीय समूहको संयुक्त नामबाट प्रदेश नामकरण गर्न सकिन्छ। यसो गर्दा प्रदेश बलिया र टिकाउ पनि हुन्छ। चौथो स्थानदेखिका जातीय समृद्धालाई प्रदेशको मुख्य जिम्मेवारीका साथी स्थानीय स्वायत्तता र सम्मानजनक अवसर दिइनुपर्छ। कुनै अमुक जातीय समूहको पहिचान र सामर्थ्यमा आधारित कैही प्रदेशमा त्यस समूहको जनसंख्या त्यहाँ दोस्रो स्थानमा छ। शिल्पी समुदायको स्वायत्ततामा मात्रै पहिलो जनसंख्या हुनुपर्ने मापदण्ड कुनै हदसम्पर्को अन्याय हो? जस्तो १ न. प्रदेशमा राई-लिम्बुको भन्दा खस-आर्यको संख्या दूलो छ। अरु प्रदेशको अवस्था पनि उस्तै देखिन्छ। चाणक्य र मनुवासी

कुटिल सिद्धान्त अनुसरण गर्दै शिल्पी समुदाय देशभर फैलिएको र कहीं पनि बहुलता नभएको र भूमोलसहितको स्वायत्त प्रदेश बन्न नसक्ने गायबल्स शैलीको दुस्प्रचार गरिएको छ। तर, यथार्थ र वास्तविकता यस्तो छैन। भक्तपुर जिल्लामा नेवार र मनाड जिल्लामा गुरुङबाहेक निरपेक्ष एउटै जातको बहुमत कर्त्तै छैन। यसर्थ, नेपाल अल्पसंख्यक बाहुल्य मुलुक हो। तथ्याकानुसार मुलुकमा शिल्पीको सबैभन्दा बढी जनसंख्या भेरी-कर्नाली, दोस्रो गुरुङकी, तेस्रो सुदूरपश्चिम र २ न. प्रदेशमा छ। जबकि, यी प्रदेशमा एउटा मन्त्रीसमेत शिल्पी छैनन्। मनुवासीले भन्द- शूद्र राजा भएको ठाउँमा बाहुल्यले बस्तु पनि हुँदैन। यही मन्त्रलाई राजनीतिक नेतृत्वले अहिले पनि आत्मसात गरिरहेका छन्। मदन आयोगले हुयामा विनाअध्ययन उत्पीडितको प्रदेश नामकरण गरेको देखिन्छ।

नेपाल अल्पसंख्यकहरूको देश

०५८ सालको जनगणनाअनुसार नेपालमा क्षेत्रीहरूको बाहुल्यता भएका २१ जिल्ला छन्। बाहुनको १०, तामाड र मगरको ७-७, राईको ६, यादव र मुसलमानको ५-५, गुरुङ र थार्स्को ४-४, र नेवार र लिम्बुको ३-३ जिल्लामा बाहुल्यता देखिन्छ। तर, निरपेक्ष बाहुल्य अर्थात् ५० प्रतिशतम्भन्दा बढी एउटै जातिको भएका जिल्ला १४ मात्रै

• सिटिजन्स बैंकद्वारा स्क्यान एन्ड विथड सेवा

सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेडले ग्राहकको वित्तीय आवश्यकता सुरक्षित तरले प्रदान गर्ने उद्देश्यले स्क्यान एन्ड विथड सेवा सञ्चालनमा ल्याएको छ ।

ग्राहकहरूले बैंकको प्रयोग नगरी आफ्नो मोबाइल बैंकिङ एप्पमा लग-इन गरेर काउन्टरमा

भएको क्यू आर कोड स्क्यान गरी खाताबाट रकम फिक्न सकिने व्यवस्था बैंकले सुरु गरेको हो ।

हाललाई यो सेवा काठमाडौं उपत्यकाका दरबारमार्ग र कमलादी शाखाबाट उपलब्ध गराएको जनाइएको छ । निकट भविष्यमा नै यस सेवालाई देशभरिका अन्य शाखाबाट समेत प्रदान गर्ने गरी काम भइरहेको बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत गणेशराज पोखरेलले बताए ।

नयाँ प्रविधिलाई आत्मसात गर्नुका साथसाथै बैंकमा कार्यरत कर्मचारी र ग्राहकको स्वास्थ्य र सुरक्षालाई उच्च प्राथमिकतामा राखी वित्तीय सेवाहरू प्रदान गर्ने उद्देश्यका साथ यो सेवा प्रयोगमा ल्याएको उनले बताए । बैंकले देशभरि फैलिएका १ सय १० शाखा, ८८ एटिएम र १ सय ४ शाखाहरित बैंकिङ इकाइमार्फत सेवा दिइरहेको जनाएको छ ।

• सामसडको चाडपर्व अफर 'जोड्दै खुसी, सजाओ जिन्दगी'

इलेक्ट्रोनिक्स ब्रान्ड सामसडले 'जोड्दै खुसी, सजाओ जिन्दगी' फैस्टिबल अफर सुरु गरेको छ । वर्तमान अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै कम्पनीले 'जोड्दै

कपोरेट

खुसी, सजाओ जिन्दगी' अफरअन्तर्गत सामसडका कन्जुमर इलेक्ट्रोनिक्स उत्पादनहरूमा अधिकतम ३५ प्रतिशतसम्मको छुट दिने अफर ल्याएको छ ।

कम्पनीले यो अफर टिभी, रेफ्रिजेरेटर र वासिडमेसिनको खरिदमा लागू हुने जनाएको छ । कम्पनीले सामसड प्लाजाको आधिकारिक वेबसाइटबाट पनि सामसडका उत्पादनहरू खरिद गर्ने वैकल्पिक सुविधा प्रदान गरेको जनाएको छ ।

सामसडले टिभीहरूमा दुई वर्षको वारेन्टी प्रदान गरेको जनाएको छ । त्यसै, डिजिटल इन्झर्टर टेक्नोलोजीमा १० वर्षको वारेन्टी रहेको छ । निश्चित आउलेटहरूबाट सहज किस्ताबन्दी तथा निश्चित सामानहरू निःशुल्क जडान गरिदिने सुविधा पनि रहेको छ । सामसड सम्पूर्ण आदरणीय उपभोक्तालाई चाडपर्वहरूमा सुरक्षित रहेर मनाउन कम्पनीले आग्रह गरेको छ । फैस्टिबल अफर असोज १ गतेदेखि कातिक ३० गतेसम्म नेपालभर लागू हुने जनाइएको छ ।

• कामना सेवामा अनलाइन खाता खोल्ने सुविधा

कामना सेवा विकास बैंकले घरमा नै बसेर भाइबर वा फेसबुक मेसेन्जरजस्ता सामाजिक सञ्जालका माध्यमद्वारा खाता खोल्ने, केवाइसी अपडेट गर्न तथा चेकबुक र डेबिट कार्ड अनुरोध गर्ने, स्टेटमेन्ट हर्ने, साथै कर्जाको हालसम्मको बक्योता थाहा पाउनेजस्ता कार्यहरू सजिले गर्न सक्ने भएका छन् । बैंकका अध्यक्ष सुदीप आचार्यले फेसबुक लाइभका माध्यमबाट आज यो सुविधाको सुरुवात गरेका हुन् । भाइबरका माध्यमबाट यी सुविधाहरू प्राप्त गर्न ग्राहकले बैंकले प्रदान गरेको क्युआर कोड स्क्यान गर्नुपर्ने जनाइएको छ ।

त्यसै, फेसबुकका माध्यमबाट यी सुविधाहरू प्राप्त गर्नका लागि बैंकको फेसबुक पेज सर्च गरी मेसेज पठाउनुपर्ने कम्पनीले जनाएको छ ।

• कुमारीको कोरोनाविरुद्ध सचेतना कार्यक्रम

कुमारी बैंक लिमिटेड सुदूरपश्चिम प्रादेशिक कार्यालय महेन्द्रनगर, कञ्चनपुरले कोमिड-१९ रोकथाम तथा नियन्त्रणमा महेन्द्रनगर बजारमा सामाजिक सचेतनामूलक कार्यक्रम सम्पन्न गरेको

छ । बैंकले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत कञ्चनपुर शाखा, भलारी शाखा तथा चाँदनी-देखारा शाखाका कर्मचारीहरूसहितको उपरिथितमा कार्यक्रम गरेको हो ।

बैंकको प्रादेशिक कार्यालयबाट विहान ९ बजेदेखि सुरु भई चम्मन चौराहाबाट सब्जीमङ्गी हुँदै महेन्द्रनगर बजारको १, २, ३, ४ र ५ नं गल्ली परिक्रमा गरी बैंकले प्रादेशिक कार्यालयमा ११ बजे समाप्त भएको बैंकले जनाएको छ ।

कार्यक्रममा बैंकले महेन्द्रनगर बजारमा मास्क लगाउन प्रेरित गरी मास्क नलगाई हिँडेका विभिन्न व्यक्तिहरूलाई १ हजार थान मास्क तथा १ सय ५० थान ह्यान्ड स्यानिटाइजर वितरण गरेको बैंकले जनाएको छ ।

कार्यक्रममा कर्मचारीले मास्क प्रयोग गर्ने, सामाजिक दूरी कायम गर्ने, स्यानिटाइजर प्रयोग गर्ने, भिडभाड नगर्ने तथा साबुनपानीले हात धुनेजस्ता विविध सचेतनामूलक नारा लेखिएका व्यानर तथा प्लेकार्ड बोकेर सोमार्फत कोमिड-१९ नियन्त्रण र रोकथामका लागि पूर्वसावधानीका सन्देश दिएको बैंकले जनाएको छ । कुमारी बैंकले सुदूरपश्चिम प्रदेशमा १९ शाखा र ८ एटिएमार्फत सेवा दिइरहेको जनाएको छ ।

• सनराइज बैंकको ग्रिनपिन सेवा

सन्राइज बैंकले आफ्ना सम्पूर्ण डेबिट कार्ड, क्रेडिट कार्ड तथा अन्तर्राष्ट्रिय कार्डमार्फत हुने कारोबारलाई अफ सुरक्षित र सहज बनाउन ग्रिनपिन सेवा सुरु गरेको छ ।

सेवा सुरु गरेसँगै अबदेखि बैंकबाट जारी हुने डेबिट, क्रेडिट तथा अन्तर्राष्ट्रिय कार्डको हकमा कागजी पिन मेलरको आवश्यकता नपर्न बैंकले जनाएको छ ।

ग्राहकले आफ्नो नयाँ कार्ड कुनै पनि सन्राइज बैंकको एटिएममा हाल्नेबित्तिकै बैंकमा दर्ता गरेको मोबाइल नम्बरमा एसएमएसार्फत ग्रिनपिन प्राप्त गर्न जानाइएको छ । सन्म्बन्धित व्यक्तिको मोबाइलमै पिन जाने हुँदा यो सुविधा पहिलेभन्दा अझै सुरक्षित हुने बैंकले व्यक्त सेवाका व्यक्त गरेको छ ।

साथै, कागजी पिन मेलरमा भर पर्नुपरेका कारण कुनै पनि सन्राइजको पिन कोड बिर्सिएर पुऱ्योऽपि पिन कोड माग्नुपर्ने अवस्थामा समेत ग्राहकले सन्राइज बैंकका कुनै पनि शाखामार्फत निवेदन दिएपश्चात तत्कालै कागजविहीन ग्रिनपिन सेवा प्राप्त गर्न सक्ने बैंकले जनाएको छ ।

कला/ साहित्य

रहेनन् निर्देशक

छेत्रेन गुरुडङ

निर्देशक तथा लेखक छेत्रेन गुरुडङको निधन भएको छ । ऐमारीत ३'का निर्देशक गुरुडङको गत बुधबार बिहान मेट्रो हास्पिटल महाराजगन्जमा उपचारको क्रममा निधन भएको हो । लामो समयदेखि तिभरमा समस्या भएका उनलाई दुई दिनअघि हास्पिटल भर्ना गरिएको र उपचारको क्रममै निधन भएको हो ।

गुरुडङले 'नोभेम्बर रेन, क्लासिक, ए मेरो हजुर ३' जस्ता चलचित्र लेखेका थिए । उनको पहिलो निर्देशन रहेको चलचित्र 'डम्बरुको डिन्डिबियो' थियो । पछिल्लो समय उनी 'हुतुतु' चलचित्र निर्देशनको तयारी गर्दै थिए ।

दामोदर र तुलसीले ल्याए

चौंरीगाईको छुर्पी

काठमाडौं । गायक दामोदर भण्डारी र गायिका तुलसी धर्ती घरले नयाँ लोकदोहारी गीत 'छुर्पी चौंरी गाईको' ल्याएका छन् । लय तथा शब्द दामोदर भण्डारीकै रहेको गीतको म्युजिक एरेन्जर कृष्ण बिक हुन् ।

गीतको म्युजिक भिडियो समेत बनेको छ । जसमा अन्जली अधिकारी, करिष्णा ढकाल, बिमल अधिकारी, लोमस शर्मा, अर्जुन गौतम र रेशे खनालको अभिनय रहेको छ ।

एक युवतीको फकाउन ४ युवा उनको प्रसंसा गर्दै पछि लागेको कथा भिडियोमा बुनिएको छ । अर्जुन तिवारीको छायाँकन, दीपक बिष्टको समापदन रहेको भिडियोमा कोरियोग्राफी तथा निर्देशन कजिस ब्रेष्टको रहेको छ ।

नेपाल आयल निगम लि.

अति आवश्यक जानकारी

एल.पी. ग्रांस अत्यन्तै प्रज्वलनशिल पेट्रोलियम पदार्थ भएकाले यसको प्रयोगमा पर्याप्त सतर्कता एवं सावधानी अपनाउनु जस्ती हुन्छ । त्यसैले खाना पकाउने ग्रांसको चुहावटले हुने दुर्घटनाबाट बच्न देहायका कुरामा विशेष ध्यान पुन्याउन सम्पूर्ण उपभोक्तावर्गमा नेपाल आयल निगम अनुरोध गर्दछ ।

दुर्घटनाबाट बच्न ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू :

- १. सिलिण्डर ल्याउदा लैजादा नगुडाउँ । भान्सामा सिलिण्डर सँझै ठाडो राखी प्रयोग गरै ।
- २. रेग्लेटर, रवर, पाइप, चुहालोजस्ता उपकरणहरू भएको मात्र प्रयोग गरै ।
- ३. काम सकेपछि सँझै रेग्लेटर बन्द गर्न बित्ती ।
- ४. खाना पकाउदा सधै भूत्याल ढोका खुला राखी र सुतीको कपडा लगाएर मात्र खाना पकाउने गरै ।

ग्रांस चुहावट भएमा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू :

- १. खाना पकाउने स्थानमा एल.पी. ग्रांसको तिखो गन्ध आइरहेको छ भने ग्रांस चुहिएको भन्ने बुझ्नु पर्दछ । ग्रांस लिंक रोकथाम तथा रेग्लेटरको र पछि चुहालोको नव बन्द गरै ।
- २. भयाल ढोका खुला र

